

С. В. Ромашкін

кандидат юридичних наук, доцент кафедри конституційного права та правосуддя

ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ВІЙСЬКОВИХ ПРОКУРАТУР

За час незалежного існування нашої держави здійснювалися неодноразові спроби вирішити складні питання різних аспектів державотворення. У цьому процесі завжди важливе місце посідали проблеми створення і належного функціонування власних Збройних Сил як необхідного та важливого атрибута державності. Тому питання захисту нашої країни надзвичайно актуальне, особливо в умовах позаблоковості і «стратегічного партнерства».

Злочинність в армії визнається найнебезпечнішим дестабілізуючим фактором, що вкрай негативно впливає не тільки на Збройні Сили України, але й на національну безпеку держави — чим вище її рівень, тим менше можливостей використання армії як ефективного інструмента вирішення зовнішньополітичних і внутрішніх проблем. Суспільна небезпека злочинів, учинених військовослужбовцями, об'єктивно пов'язана не тільки з порушенням суспільних відносин, характерним для

злочинних діянь цивільних осіб, але й з ослабленням військової дисципліни як найважливішої складової бойової готовності військових частин і з'єднань [1, с. 114].

Армія є одним з найбільш закритих державних інститутів. З одного боку, це цілком обґрунтовано, враховуючи завдання, які стоять перед військовою організацією, з іншого — це створює сприятливі умови для свавілля і корупції.

З метою забезпечення належної організації діяльності військових прокуратур, розмежування їх компетенції з територіальними прокуратурами, здійснення ефективного впливу на зміцнення законності та правопорядку у військових формуваннях та оборонно-промисловому комплексі держави були поновлені спеціалізовані військові прокуратури в Україні.

В умовах особливого періоду, запровадження надзвичайного, воєнного стану, або проведення антитерористичної операції, із залученням з'єднань, військових частин та підрозділів Збройних Сил України, Національної гвардії України, Державної прикордонної служби України, інших військових формувань, місцем постійно дислокації яких є територія в межах військового гарнізону, — особовий склад військових прокуратур (прокурори, слідчі) може відряджатися до районів розташування цих з'єднань, військових частин (підрозділів) на період виконання вказаними з'єднаннями, військовими частинами та підрозділами завдань за призначенням.

Слідчі військових прокуратур повинні здійснювати досудове розслідування кримінальних правопорушень, передбачених статтями 402-421, 425-435 КК України, а також вчинених військовослужбовцями правоохоронних органів та іншими особами, зазначеними у частині 4 статті 216 КПК України, які проходять службу та/або працюють в державних органах чи установах правопорядку.

Військові прокурори повинні координувати діяльність підрозділів Військової служби правопорядку у Збройних Силах України, військової контррозвідки Служби безпеки України та інших правоохоронних органів з питань боротьби зі злочинністю і корупцією, у тому числі в організованих формах, у воєнній сфері [2].

Останні суспільно-політичні події в Україні, оголошення часткової мобілізації в державі, проведення антитерористичної

операції на початку 2014 року дали привід для обговорення на науковому і практичному рівнях питання щодо відновлення органів військової прокуратури.

Діяльність спеціалізованих прокуратур з нагляду за додержанням законів у війсьній сфері, їх територіальна структура, принципи комплектування (за рахунок цивільних осіб) та організаційні засади діяльності не повною мірою відповідали ступеню загроз державі в війсьній (оборонній) сфері.

Військові прокуратури діють у багатьох країнах (Франція, Румунія, Азербайджан, Болгарія, Данія, Кіпр, Швейцарська Конфедерація). Наприклад, у Франції існують спеціальні прокурори у військових справах — магістрати при апеляційних судах, яким доручено вести справи військових [3, с. 211216].

В умовах глобальної економічної кризи, соціально-політичної нестабільності в Україні, проведення антитерористичної операції на сході країни, ускладнення криміногенної ситуації та зростання військової небезпеки, а також із врахуванням низки інших факторів посилюється роль державних структур і правових механізмів, покликаних забезпечувати національну безпеку та стабільність політичного, соціального, економічного середовища в державі.

Низький рівень логістики, неспроможність у стислі терміни налагодити виробництво для реалізації оборонних цілей та інші подібні чинники вкрай негативно вплинули на стан обороноздатності держави. Згубна й протиправна політизація правоохоронних органів і військових формувань призвела до того, що в ситуацію було втягнуто сотні, якщо не тисячі, співробітників міліції, військовослужбовців, прокурорів [4, с. 28].

Література

1. Козачук О. Особливості сучасного реформування військових прокуратур в Україні [Текст] // Вісник Національної академії прокуратури України. — 2014. — № 5(38). — С. 114-119.
2. Про особливості діяльності військових прокуратур [Електронний ресурс] : Наказ Генерального прокурора України від 20 серпня 2014 року № 12гн. — Режим доступу : http://www.gp.gov.ua/ua/gl.html?_m=publications&_t=rec&id=94102. — Назва з екрана.
3. Организация и деятельность органов прокуратуры зарубежных стран : информационно-аналитический справочник [Текст] / под

- общ. науч. ред. проф. С. П. Щербы. — М.: Юрлитинформ, 2010. — 248 с.
4. Синчук В. Особливості реалізації завдань та функцій органів прокуратури в умовах посилення загроз національній безпеці України [Текст] // Вісник Національної академії прокуратури України. — 2014. — № 4(37). — С. 28-34.